

บทที่ 6

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

1.สรุปผล

1.1 ด้านอาหารสัตว์

1) อาหารสัตว์ที่เกษตรกรผสมใช้เองนั้น ตามผลวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ พบว่า สูตรอาหารนี้สามารถใช้เลี้ยงไก่ขุนได้ แต่ไม่ควรใช้เลี้ยงพ่อแม่พันธุ์เนื่องจากค่าทางโภชนาไม่สมดุล เนื่องจากอาหารที่เป็นแหล่งพลังงานมีน้อย และใช้ประโยชน์ได้ต่ำ เช่น รำหยาบ นอกจากนี้ยังมีวิตามินแร่ธาตุน้อย อีกด้วย จึงควรปรับสูตรอาหารใหม่ เพื่อให้พ่อแม่พันธุ์ไก่ให้ผลผลิตดีขึ้น

2) หยวกล้วยหมักมีโภชนาต่ำ มีเยื่อใยสูง ดังนั้น การใช้หยวกล้วยหมักจึงต้องใช้ควบคู่กับอาหารที่มีคุณภาพดีและใช้ประโยชน์ได้สูง นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญต่อการเลือกใช้ต้นกล้วยให้มีอายุที่เหมาะสม

1.2 ด้านการพัฒนามาตรฐาน

1) มาตรฐานฟาร์ม

เกณฑ์มาตรฐานฟาร์มไก่เนื้อกรมปศุสัตว์ ที่ใช้ตรวจประเมินไม่เหมาะสมกับสภาพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองแบบปล่อยธรรมชาติของเกษตรกรรายย่อย เนื่องจากเกษตรกรไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดเกณฑ์สำคัญ (Major Criteria) ได้ครบทุกข้อ เนื่องจากสภาพบริบทการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อยในชนบทจะเลี้ยงในระบบผสมผสานกับการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์อื่นเพื่อเกื้อกูลซึ่งกันและกัน นอกจากนี้เกษตรกรยังขาดเงินทุนหมุนเวียนในการปรับปรุงฟาร์มให้ได้เกณฑ์ตามมาตรฐานไก่เนื้อ กรมปศุสัตว์

2) มาตรฐานการผลิต

จากผลการวิเคราะห์ตัวอย่างทางห้องปฏิบัติการ ซึ่งได้ส่งตัวอย่างเนื้อไก่ชำแหละของกลุ่มเกษตรกรไปตรวจวิเคราะห์หาเชื้อทางจุลชีววิทยา พบว่า ไม่มีการปนเปื้อนของเชื้อ *Salmonell spp.* ซึ่งเป็นเชื้อก่อโรคอาหารเป็นพิษ และไม่พบสารตกค้างยาสัตว์อันตรายในไก่ชำแหละของเกษตรกร ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า กระบวนการผลิต กระบวนการชำแหละ และกระบวนการบรรจุหีบห่อผลิตภัณฑ์ไก่สดแช่แข็ง นั้น มีมีคุณภาพ สะอาดและปลอดภัยต่อผู้บริโภคอย่างแน่นอน

1.3 ด้านการพัฒนาระบบการตรวจรับรองภายในกลุ่ม

กระบวนการตรวจรับรองภายในกลุ่ม เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ที่ทำหน้าที่ตรวจประเมินฟาร์มซึ่งกันและกัน จะเป็นการรับรองคุณภาพผลผลิตของสมาชิกกลุ่ม เป็นกระบวนการที่เหมาะสมกับเกษตรกรรายย่อย แต่อย่างไรก็ตาม เกษตรกรยังขาดการบันทึกต่างๆ เช่น บัญชีฟาร์ม การขาย การซื้ออาหารสัตว์จากแหล่งอื่นๆ ซึ่งเอกสารบันทึกเหล่านี้มีความสำคัญมากต่อ

ระบบการตรวจสอบย้อนกลับ จึงจำเป็นต้องกระตุ้นเตือนย้ำให้เกษตรกรมีการบันทึกต่างๆไว้ประจำฟาร์ม นอกจากนี้ยังต้องปรับปรุงกระบวนการให้ผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาร่วมในกระบวนการรับรองด้วย

1.4 ด้านการตลาด

ผู้ศึกษาได้ร่วมกับเกษตรกรวางแผนทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการตลาดให้มากขึ้นกว่าตลาดปกติที่เกษตรกรจะขายให้กับพ่อค้าในชุมชน โดยดำเนินการดังนี้

1) การพัฒนารูปแบบการขายจากไก่มีชีวิตเป็นไก่สดชำแหละแช่แข็ง เกษตรกรร่วมกันวางแผนรวบรวมไก่ขนาดน้ำหนักประมาณ 1.5-2.0 กิโลกรัม โดยส่งไปที่โรงฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐานที่ อ.เวียงชัย จ.เชียงราย ซึ่งอยู่ห่างจากกลุ่มเกษตรกรประมาณ 24 กิโลเมตร จากนั้น สมาชิกกลุ่มช่วยกันจัดบรรจุถุงพลาสติก ตัดสติ๊กเกอร์ ชั่งน้ำหนัก แล้วแช่ในตู้แช่แข็ง เก็บไว้เพื่อรอจำหน่าย ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายในการผลิตไก่แช่แข็งต่อไก่ 1 กิโลกรัมเท่ากับ 117.33 บาท)

2) การสร้างแบรนด์ของกลุ่ม เกษตรกรเลี้ยงไก่พื้นเมืองเวียงเชียงรุ้ง ที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ (traceability) ซึ่งจะใช้จุดขายจากไก่ประดู่หางดำพันธุ์แท้ ที่เลี้ยงในระบบปล่อยหากินตามธรรมชาติ free range ที่เกษตรกรรายย่อยทำการผลิตในระบบการเลี้ยงที่ปลอดภัย มั่นใจในการส่งมอบผลิตภัณฑ์ โดยการรับรองด้วยเกษตรกรมีรูปเกษตรกรที่เป็นเจ้าของติดบนสติ๊กเกอร์ การสร้างแบรนด์ของกลุ่มเกษตรกรนอกจากจะเป็นการสร้างจุดขายแล้วยังช่วยสร้างการจดจำตราสินค้าเพื่อให้เกิดการซื้อซ้ำของผู้บริโภคที่พึงพอใจในผลิตภัณฑ์

3) ควรสนับสนุนเกษตรกรให้ผลิตไก่ที่มีคุณภาพดังกล่าว ขยายช่องทางการตลาดสู่ตลาดระดับบนหรือตลาดไฮเอนด์ (High-end market) เพื่อให้เกษตรกรสามารถขายไก่ได้ในราคาที่เหมาะสมกับลักษณะการผลิต

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 แนวทางการพัฒนาในระยะถัดไป

2.1.2. ด้านการผลิต

1) โครงการจะทำการระดมความเห็นและกำหนดแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้การจัดการมีมาตรฐาน ตามข้อกำหนดหลักและรองของกรมปศุสัตว์ เพื่อการบริหารจัดการความเสี่ยง การควบคุมและป้องกันโรคสัตว์ปีก

2) การวางแผนการผลิตที่เป็นระบบสอดคล้องการวางแผนการตลาดเพื่อกำหนดปริมาณผลผลิตที่ต้องหมุนเวียนกันของเกษตรกรแต่ละราย

3) การจัดการด้านอาหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสูตรอาหารสำหรับการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ และการเลี้ยงไก่ขุนที่มีความต้องการโภชนาการที่แตกต่างกัน เกษตรกรบางรายที่ได้รับการฝึกอบรมการผลิต

พืชอาหารสัตว์อินทรีย์ จะทำการวางแผนการผลิตพืชอาหารอินทรีย์เพื่อการผลิตอาหารอินทรีย์เพื่อการผลิตไก่พื้นเมืองขุนในระบบการผลิตอินทรีย์ ที่อาจจะสร้างตลาดเฉพาะได้อีกรูปแบบหนึ่ง

4) การตรวจสอบคุณภาพอาหารสัตว์และโภชนาการในพืชอาหารสัตว์เพื่อการผลิตอาหารไก่พื้นเมืองที่มีต้นทุนต่ำและมีโภชนาการที่เพียงพอกับการเจริญเติบโตของไก่ในแต่ละระยะการผลิต

2.2 ด้านการตลาด

1) การวางแผนการตลาด โดยตลาดชุมชนจะใช้รูปแบบการจำหน่ายไก่ขุนมีชีวิต เกษตรกรมีป้ายประชาสัมพันธ์ การจำหน่ายและการกำหนดราคาขายร่วมกันเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพ

2) การรักษาสีตลาดห้างสรรพสินค้า เพื่อรองรับผลผลิตบางส่วน และขยายโอกาสสู่ตลาดเฉพาะ ที่สร้างจุดขายจากการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำพันธุ์แท้ ในระบบ free range และออร์แกนิก (organic Thai broiler)

3) การพัฒนาโรงฆ่าสัตว์ปีกชุมชน ที่เกษตรกรมีส่วนร่วมในการลงทุน เพื่อการผลิตอาหารปลอดภัย และขยายแนวทางการแปรรูปผลิตภัณฑ์ไก่สดแช่แข็งเพื่อการตลาดในระดับกลางและระดับบน

4) การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ผลิตภัณฑ์ไก่ประดู่หางดำ จากแบรนด์ เกษตรกรเวียงเชียงรุ้ง ทั้งในระดับจังหวัด และขยายสู่จังหวัดใกล้เคียงที่จะเป็นตลาดเป้าหมายที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ได้